

SANDEN

SAM EYDES Plass

1940-45

Sanden før den ble gjenfylt ca. 1947. Perspektiv fra Kirkebakken mot Arendal kultur- og rådhus. Foto: AAA.PA-2405.L8.087, CC BY-SA, Aust-Agder museum & arkiv, KUBEN.

2023

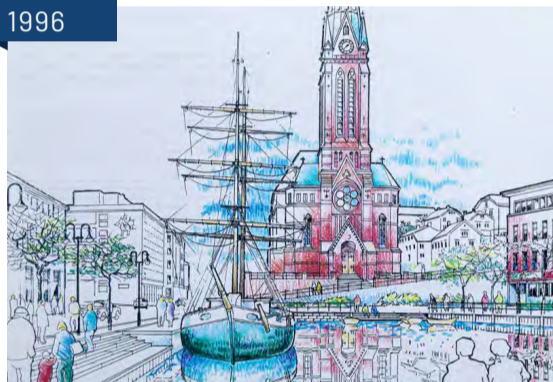
Arendals kultur og rådhus med Sam Eydes plass foran, sett fra Kirkebakken. Her var tidligere vannspeil, og så rutebilstasjonen med bussholdeplass. Foto: Mona Hauglid

1988

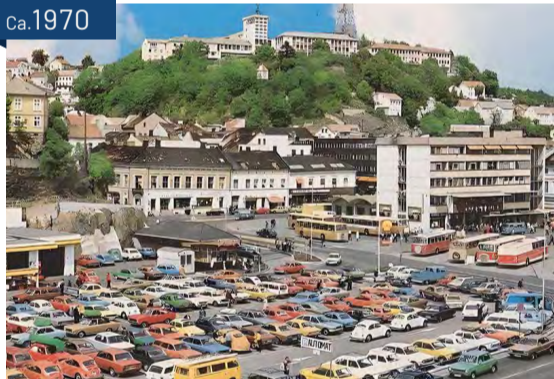
Arendal Vekst AS forslag til utbygging av dagens Arendal kultur, rådhus og Sam Eydes plass, 1988. Arkitekt Sørensen og Jensen, landskapsark. Huvestad & Fuller-Gee. Digitalisert Mona Hauglid.

1996

Forprosjekt Kanaler i Arendal på oppdrag fra Arendal kommune. Perspektiv mot Kirken fra Arendal kultur- og rådhus. Asplan viak. Illustrasjon: Orange & Aanensen, 1996

Ca.1970

Sanden på 1970-tallet. I dag fyller Alti-seneret hele parkeringsplassen. Foto: Ukjent. Kopi fra facebook siden Rutebilstasjonen i Arendal. Digitalisert Mona Hauglid.

1996

Forslag til Kulturhus i fjellet under Strømsbuveien, 1996. Arkitekt Terje Walle v/Kjell Jensen arkitektkontor.

1994

A.S.Varehus, forslag til utvikling av Arenasenteret (dagens Altisenter). Arkitekt: Svein Sørensen, 1994

2003

Forslag til utbygging av Arenasenteret i 2003. Oppdragsgiver Johnny Sørbye, arkitekt Asplan Viak.

«- Dette er helt nytt for meg. Her har vi hele veien lagt opp til et nært samarbeid med kommunen, og så kommer dette. Dette hadde jeg ikke trodd»

-sier Johnny Sørbye til Agderposten, etter at kommunen har signalisert at de vil redusere høydene på det nye bygget med minst 2 meter. Agderposten 29.05.2003

Avisutklipp, fra venstre til høyre: Agderposten-10.10.2006, Agderposten-21.11.2005, Agderposten-23.08.1986.

Indre Kittelsbukt (Rutebilstasjonen, senere Sam Eydes plass) ble gjenfylt i 1949 mens Ytre Kittelsbukt ble gjenfylt i 1951. Sanden ble hentet fra Hovekilen. Derav navnet «Sanden».

Arendal bryggeri etablerte seg i et tidligere brennevinsbrenneri i ytre Kittelsbukt i 1839. Bygget ble revet i 1870, og gjenoppført på nesten samme sted i 1876. Bryggeriet flyttet til Stoa i 1973, og ble erstatt av Arenabutikken (kolonial og parfyme) som flyttet fra torvet til ombygde bryggerilokaler. Senteret var ett av Norges aller første. 20 år senere åpnet Arenasenteret dobbelt så stort.

I 1960 ble rasjonering for kjøp av bil for privat bruk opphevet. Antall biler eksploderte, noe som fikk enorme konsekvenser for byene. De nye arealene på Sanden gikk til busser, biler og parkeringsplasser, som var datidens forståelse av «utvikling» og modernisering. Ny rutebilstasjon med drosjeholdeplass ble bygget på Sanden i 1962.

Det har flere ganger siden vært fremmet planer for utvikling av Sandenområdet. Diskusjonene har vært mange og høylytte.

Arendal Vekst A/S fremmet i 1986 store planer for parkeringhus i fjell, flytting av rutebilstasjonen til dagens Altisenter og nytt næringskvartal på Sanden der rutebilstasjonen sto, med nytt politihus og glassoverdekket gågate, utarbeidet av Fuller-Gee. Planene ble i starten godt mottatt, men møtte etter hvert en del motstand.

I 1995 foreslo Arendal historiske Theater Ensemble et teater/ kulturhus i fjellet under Strømsbuveien med inngangsparti i glass, tegnet av Terje Walle ved Kjell Jensen arkitektkontor.

I 1994 - 1996 foreslo Varehus A/S utbygging av gamle Arenasenteret og Sanden med nytt p-hus og utvidelse av forretningsarealene. Planene ble godkjent som en motvekt for utvikling på Stoa og la grunnen for Arena amfi i 2005. Det bevaringsverdige «Det hvite hus» måtte flyttes fra Sanden.

I 2000 ble det gjort et prinsippvedtak om å bygge kulturhus/rådhus på det gamle rutebilstasjonsområdet.

I 2003 stormet det rundt Sørbyes planer for utbygging av Arena senteret til Arena Amfi med Asplan Viaks forslag. Det oppsiktsvekkende var at det på toppen kjøpesenteret, skulle plasseres nye etasjer med boliger. Siste del sto ferdig i 2007.

Plassen rundt rutebilstasjonen ble stående åpen med plass for biler og busser fram til 2002. Arendal kultur og rådhus åpnet i 2005. Bygningen er tegnet av LPO arkitekter og er plassert i en akse fra Trefoldighetskirken med Sam Eydes plass imellom.